

Opfølgning nr. 3

- 5 JULI 2006

Gammeltorv
Journalnr. 2004-0985-160 HA

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

**rådhuset i
Århus Kommune**

den 27. april 2004

Den 14. oktober 2005 udsendte jeg opfølgingsrapport (nr. 2) om inspektion af handicaptilgængelighed på rådhuset i Århus Kommune den 27. april 2004.

Jeg har herefter modtaget breve af 2. november 2005, 16. februar, 2. marts, 26. april og 19. juni 2006 fra Århus Kommune samt brev af 10. maj 2006 fra Kulturarvsstyrelsen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad. punkt 3 Generelle forhold vedrørende Århus Kommune og rådhuset

I den endelige rapport opfordrede jeg Århus Kommune til – ud over de specifikke forhold som var behandlet i rapporten – at foretage en mere systematisk gennemgang af rådhuset med henblik på at afdække og om muligt at afhjælpe de åbenbare tilgængelighedsproblemer der er i rådhuset.

Århus Kommune har i brev af 12. april 2005 oplyst at kommunen har foretaget en systematisk gennemgang af rådhuset med henblik på at kortlægge de behov for ændringer, der måtte være af hensyn til bevægelseshæmmede og i øvrigt ansatte og besøgende med et handicap. Arbejdet hermed er blevet forestået af en arbejdsgruppe med deltagelse af Dansk Center for Tilgængelighed, Stadsarkitektens Kontor og Ejendomsforvaltningen.

I brev af 27. september 2005 har Århus Kommune oplyst at kortlægningen nu var gennemført og forelå i en kladde. Århus Kommune har endvidere oplyst at Dansk Center for Tilgængelighed var inviteret til en drøftelse af det videre for-

løb og at kommunen havde til hensigt at anvende de indsamlede data i relation til Dansk Standards mærkningsordning.

I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune oplyst at der fortsat arbejdes på Dansk Standards mærkningsordning. Århus Kommune har endvidere anført at kommunen ikke er bekendt med at et lignende arbejde har været udført tidligere, og at Århus Kommunes indsats derfor må betragtes som pionerarbejde.

Århus Kommune har oplyst at jeg tidligst kan påregne en tilbagemelding primo 2007.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer yderligere orientering i starten af 2007.

Ad. punkt 4.1.1 og 4.1.2. Handicapparkeringspladsen ved hovedindgang på Rådhuspladsen og ved indgangen på Park Allé

Jeg gik i den endelige rapport ud fra at Århus Kommune ville overveje eventuelle muligheder for at udjævne belægningen fra handicapparkeringspladserne til indgangene.

Århus Kommune har i brev af 27. september 2005 oplyst at et skitseprojekt/forhandlingsoplæg som bl.a. omfatter opretning af brosten ved forpladsen og ved Tårnindgangen var under forberedelse til Kulturarvsstyrelsen. I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune oplyst at forslaget til ændret belægning på handicapparkeringspladserne var til udtalelse hos Kulturarvsstyrelsen. Den 16. februar 2006 har Århus Kommune meddelt at Kulturarvsstyrelsen ser positivt på bl.a. ændret belægning ved handicapparkeringspladsen ved Tårnindgangen, men at et endeligt tilsagn afventede en nærmere detailprojektering.

I brevet af 26. april 2006 har Århus Kommune oplyst at ejendomsforvaltningen påregner at have Kulturarvsstyrelsens godkendelse før sommerferien 2006 og at arbejdet agtes igangsat i løbet af august måned 2006.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer yderligere underretning vedrørende dette spørgsmål.

Ad. punkt 4.2.1. Hovedindgangen

I den endelige rapport henstillede jeg at kommunen undersøgte mulighederne for at gøre døren lettere at åbne.

I min opfølgingsrapport (nr. 2) skrev jeg at Århus Kommune havde oplyst at Ejendomsforvaltningen fra "handicappuljen" havde fået bevilget 575.000 kr. til bl.a. undersøgelsen og udarbejdelsen af skitseprojektet til ændret dørindretning ved Hovedindgang og Tårnindgang.

I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune gjort opmærksom på at Ejendomsforvaltningen har fået bevilget 75.000 kr. til skitseprojektering af en ændret dørindretning ved Hovedindgang og Tårnindgang og ikke 575.000 kr. som jeg havde angivet. Min angivelse af 575.000 kr. henviste til hele den bevilgning fra "handicappuljen" som skulle bruges til blandt andet denne skitseprojektering.

Jeg har noteret mig at der alene er afsat 75.000 kr. til skitseprojektet.

Århus Kommune oplyser endvidere at skitseprojekteringen forventes afsluttet ultimo indeværende år.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer yderligere underretning herom.

I opfølgingsrapporten af 31. januar 2005 anførte jeg følgende om rampen fra Trafikhallen op til Rådhushallen:

"Jeg har ikke præcist kendskab til rampens hældning, men jeg husker – og har noteret den – som en meget stejl rampe. For bevægelseshæmmede (f.eks. kørestolsbrugere) er det af afgørende betydning så vidt muligt at være selvhjulpne og ikke skulle anmode om hjælp til at færdes. Specielt ved dette centrale adgangssted til rådhusets lokaler – der også fører til byrådssalen – er det efter min opfattelse meget problematisk (blot) at henvise til at der er personale til stede som kan tilkaldes, og som er indstillet på at yde hjælp til bevægelseshæmmede til at forcere rampen. Hertil kommer at kravene (de nutidige) til rampens hældningsgrad ikke alene sigter til vanskeligheder med at komme op ad rampen. Nedkørslen kan udgøre en vis fare bortset fra at det kan opfattes som ydmygende for en bevægelseshandicappet med sin kørestol at skulle 'suse' ud i forhallen ved nedkørslen med relativ høj hastighed. Jeg bemærker hertil at der ikke ved det sted hvor nedkørslen påbegyndes, umiddelbart ses at være mulighed for (på en værdig måde) at tilkalde vagtpersonale til hjælp. Også på den baggrund henstiller jeg til Århus Kommune – eventuelt sammen med Kulturarvsstyrelsen – på ny at overveje hvorledes adgangsforholdene her kan gøres acceptable for bevægelseshæmmede."

Århus Kommune har i brev af 27. september 2005 oplyst at det ovennævnte skitseprojekt/forhandlingsoplæg til Kulturarvsstyrelsen bl.a. omfatter udjævning af rampen i Trafikhallen. I brevet af 16. februar 2006 har Århus Kommune oplyst at Kulturarvsstyrelsen har anset det for umuligt at ændre ved rampen i Trafikhallen, at rampen ganske vist er ret stejl, men at Kulturarvsstyrelsen har vurderet at der altid vil være hjælp at hente idet rampen er placeret umiddelbart ved siden af vagtlogen. Århus Kommune har under henvisning hertil oplyst at kommunen ikke kan træffe foranstaltninger til at afhjælpe den manglende standard i tilgængelighedsforholdene her.

Det fremgår af korrespondancen mellem Århus Kommune og Kulturarvsstyrelsen som jeg har modtaget efter anmodning, at Kulturarvsstyrelsen i et brev af 30. januar 2006 til Århus Kommune bl.a. har anført følgende:

”Kulturarvsstyrelsen finder derimod ikke, at rampen fra hovedindgangsniveauet i hallen til det øvrige niveau i etagen kan forlænges, uden at rampen vil være til gene for gående og rådhusbetjentens adgang til skranken. Rampen er desværre ret stejl, men det vurderes, at der her altid vil være hjælp at hente, idet rampen er placeret umiddelbart ved siden af rådhusbetjentens skranke.”

Århus Kommune har som nævnt i brevet af 16. februar 2006 anført at Århus Kommune derfor ikke kunne træffe foranstaltninger til at afhjælpe den manglende standard i tilgængelighedsforholdene på dette punkt.

I brev af 27. marts 2006 skrev jeg bl.a. følgende til Kulturarvsstyrelsen:

”Af de akter som jeg har modtaget med Århus Kommunes brev af 2. marts 2006, fremgår det at Århus Kommune i brev i 15. december 2005 til Kulturarvsstyrelsen har anført at længden af rampen skal være ca. 7 meter hvis den skal opfylde de gældende krav.

...

I min rapport af 9. juli 2004 henstillede jeg til Århus Kommune ”at udjævne hældningen, fx ved at forlænge rampen”. Jeg henstillede således ikke at rampen blev forlænget til ca. 7 meter hvilket er nødvendigt for at opnå en hældning på 1:20.

...

Om det som Kulturarvsstyrelsen har anført om ”at der her altid vil være hjælp at hente” henviser jeg til det som jeg har anført i min opfølgingsrapport af 31. januar 2005.”

Jeg bad Kulturarvsstyrelsen om at oplyse om styrelsens afgørelse var udtryk for den opfattelse at der ikke kunne foretages nogen form for udjævning af rampen. Jeg bad endvidere Århus Kommune og Kulturarvsstyrelsen oplyse om placeringen af en mindre stejl rampe et andet sted i Trafikhallen havde været overvejet.

I brevet af 26. april 2006 har Århus Kommune oplyst at Ejendomsforvaltningen bearbejdede detailprojektet vedrørende etablering af en rampe langs fac-

den. Såfremt Kulturarvsstyrelsen godkendte projektet ville dette blive søgt realiseret. Århus Kommune fremsendte herefter et forslag til Kulturarvsstyrelsen om etablering af en ny rampe i Trafikhallen mellem to søjler parallelt med gulvets mosaikmønster.

Den 10. maj 2006 har Kulturarvsstyrelsen truffet afgørelse om at den eksisterende rampe i Trafikhallen kan fjernes og samtidig har Kulturarvsstyrelsen givet tilladelse til at der kunne opføres en ny og længere rampe. Kulturarvsstyrelsen har anført at den nye rampe ikke kan blive optimal med hensyn til længde og hældning, men at den foreslåede rampe vil være en forbedring i forhold til den eksisterende, og at den foreslåede placering er acceptabel i forhold til stedets fredningsværdier og funktioner i hallen.

Århus Kommune har i brev af 19. juni 2006 oplyst at rampen vil blive etableret i løbet af efteråret 2006.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer underretning når rampen er taget i brug.

Ad. punkt 4.3.2. Skranke/modtagelsesområde i Kommune Information og Hovedkassen.

I den endelige rapport henstillede jeg til kommunen at foretage ændringer i skranke/modtagelsesområdet i Kommune Information og Hovedkassen der gjorde det muligt for kørestolsbrugere f.eks. at udfylde papirer og betjene en dankortterminal på tilfredsstillende vis.

Århus Kommune har i brev af 27. september 2005 oplyst at spørgsmålet om skranken og højde til en skrivepult indgår i det omtalte skitseprojekt/forhandlingsoplæg til Kulturarvsstyrelsen. I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune oplyst at forslag til udformning og placering af en højdejusterbar skrivepult var til udtalelse hos Kulturarvsstyrelsen.

Jeg har ikke siden hørt noget om denne del af sagen. Jeg beder om nærmere oplysninger om det videre forløb vedrørende dette spørgsmål.

Ad. punkt 4.4 Byrådssalen

I den endelige rapport henstillede jeg til kommunen at løse problemet med adgang til byrådssalen.

Århus Kommune har i brev af 27. september 2005 oplyst at der ville blive udarbejdet et skitseprojekt med henblik på etablering af ændret adgangsforhold mellem Vandrehal og Byrådssalen. Der sigtedes mod at etablere ligeværdig adgang mellem de to lokaler ved hjælp af en liftløsning (pris 300.000 kr.). Århus Kommune har i brevet af 2. november 2005 oplyst at forslag til indretning af en handicaplift eller lignende drøftedes med Kulturarvsstyrelsen. I brevet af 16. februar 2006 har Århus Kommune anført at kommunen tidligere har oplyst at kørestolsbrugere vil få henvist en plads i selve Byrådssalen såfremt man ønsker at overvære et byrådsmøde. Det vil under respekt af enkelte forhold være muligt at etablere en rampe langs facaden. Ejendomsforvaltningen ville udarbejde et detailprojekt og søge Kulturarvsstyrelsens godkendelse. Det er endvidere anført at Kulturarvsstyrelsen anser det for umuligt at ændre adgangsforholdene til tilhørerlogen i Byrådssalen. Århus Kommune har anført at de derfor ikke kunne træffe foranstaltninger til at afhjælpe den manglende standard i tilgængelighedsforholdene her.

I brev af 22. februar 2006 bad jeg som nævnt om at modtage brevvekslingen mellem Kulturarvsstyrelsen og Århus Kommune.

Det fremgår heraf at Kulturarvsstyrelsen i et brev den 30. januar 2006 til Århus Kommune bl.a. har anført følgende:

”Adgangen til Byrådssalen ... kan ske på to måder – enten ved etablering af et liftanlæg gemt under trappen eller etablering af en permanent rampe. Liften har den ulempe, at den ved drift spærrer

adgangen til salen, mens rampen vil blive meget lang. De to muligheder blev drøftet på stedet, og styrelsen er af den opfattelse, at det ikke vil være umuligt at opbygge en rampe langs vinduesvæggen. Det vil kræve en omhængsling af døren til salen og en sammenhæng med gulvbelægningen, der i øjeblikket er skjult under et fast tæppe. Det kunne være en anledning til at etablere en løsning med en tæppeløber som oprindeligt i forrummet, og styrelsen indgår gerne i dialog med kommunen om en mulig udformning. Det anses for umuligt at skabe adgang til balkonen.”

I brev af 26. april 2006 har Århus Kommune oplyst at Ejendomsforvaltningen bearbejdede detailprojektet vedrørende etablering af en rampe langs facaden. Såfremt Kulturarvsstyrelsen godkendte projektet, ville dette blive søgt realiseret.

Jeg har ikke siden hørt noget om denne del af sagen. Jeg beder om oplysning om hvad udtalelsen i Kulturarvsstyrelsen har givet anledning til.

Ad punkt 4.5.1. Elevator i rådhushallen

I opfølgingsrapport (nr. 2) anførte jeg følgende:

”Århus Kommune har i brevet af 27. september 2005 oplyst at et skitseprojekt om etablering af elevatoranlæg centralt placeret i forhold til hovedindgangen af trafikpladsen er under udarbejdelse (pris 200.000 kr.).”

I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune oplyst at Ejendomsforvaltningen, hvis det var muligt, har til hensigt at etablere en centralt placeret elevator i rådhuset og at skitseprojektet omkring elevatoren forventedes færdigt ultimo indeværende år (2006). I brevet af 16. februar 2006 har Århus Kommune videre oplyst at Kulturarvsstyrelsen mener at en ny elevator efter al sandsynlighed ville kunne placeres bag de 3 eksisterende elevatorer i rådhushallen. Et endeligt tilsagn måtte afvente en nærmere detailprojektering og Kulturarvsstyrelsen har ikke taget stilling til om andre foreslåede placeringer kan anvendes. Det blev dog oplyst at Århus Kommune havde ladet udarbejde et skitseprojekt

der viser at en placering bag de 3 eksisterende elevatorer har voldsomme økonomiske konsekvenser. Århus Kommune har derfor ønsket at vurdere skitseprojektet nærmere og senere vende tilbage med en tilkendegivelse af om forslaget kan realiseres.

I brevet af 26. april 2006 har Århus Kommune igen konstateret at etableringen af en ny elevator vil blive særdeles omkostningskrævende. Skitseprojektet vil derfor fortsat i nogen tid være genstand for overvejelser og såfremt overvejelserne falder positivt ud, vil forvaltningen søge midler til projektets gennemførelse. Det kan tidligst ske i foråret 2007 i forbindelse med udmøntning af midler fra anlægsreserven, og forvaltning forventer at vende tilbage senest medio 2007 med en tilkendegivelse af hvorvidt projektet kan realiseres.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne yderligere underretning.

Århus Kommune har i brevet af 2. november 2005 oplyst at Ejendomsforvaltningen ikke agtede at foretage ombygning af de 2 eksisterende elevatoranlæg. Ejendomsforvaltningen oplyste at problematikken omkring rådhusets elevatorer bliver vurderet samlet i forbindelse med etableringen af det nye elevatoranlæg.

Jeg har noteret mig det oplyste og gør i den forbindelse opmærksom på at jeg i opfølgingsrapport (nr. 1) var opmærksom på at det ikke er muligt at ombygge elevatorstolene i Trafikhallen således at der kan opnås tilfredsstillende forhold.

Ad punkt 4.5.2. Elevator ved indgangen på Park Allé

I opfølgingsrapport (nr. 2) anførte jeg følgende:

”I brevet af 27. september 2005 er elevatoren ved indgangen på Park Allé ikke specifikt omtalt. Det er uklart for mig hvad der eventuelt er foretaget og hvad der eventuelt vil blive foretaget.

Jeg anmoder Århus Kommune om at oplyse herom.”

I brevet af 2. november 2005 har Århus Kommune oplyst at der beklageligvis måtte foreligge en misforståelse idet fredningsdeklarationer forhindrer at der bliver etableret automatisk døråbning ved elevatoren ved indgangen på Park Allé i forbindelse med den seneste ombygning. Århus Kommune har videre anført at den justeringsmulighed som jeg omtaler i opfølgingsrapporten ikke eksisterer.

I opfølgingsrapport (nr. 1) anførte jeg følgende:

”Døren til elevatoren er tung og åbner udad. Der er ikke monteret tilbagetrækshåndtag, og den tilstedeværende kørestolsbruger kunne ikke ved egen hjælp lukke døren bag sig. Det blev oplyst at døren kan indstilles til at lukke automatisk...

... Jeg gik desuden ud fra at kommunen ville indstille døren således at den lukker automatisk...

... Kommunen vil etablere dørlukker på yderdørene såfremt det er muligt.”

Jeg beder om underretning om hvorvidt fredningsdeklarationerne forhindrer at der monteres tilbagetrækshåndtag i elevatoren. Jeg beder desuden om at få tilsendt de fredningsdeklarationer som Århus Kommune henviser til i brevet af 2. november 2005.

Hvad angår etablering af tilkaldeknop i elevatoren har Århus Kommune i brev af 16. februar 2006 anført at Ejendomsforvaltningen ville udarbejde et detailprojekt og søge Kulturarvsstyrelsens godkendelse på dette punkt. I brev af 26. april 2006 har Århus Kommune oplyst at ejendomsforvaltningen har løst det transmissionstekniske ved installationen, men at der stadig afventes godkendel-

se af forslag til trykknappens placering og udformning før implementering kan ske.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer underretning om hvad der videre sker.

Ad punkt 4.6.2. Trappen til Turist Århus

I den endelige rapport bad jeg kommunen om at oplyse om eventuelle planer for markering med kontrastfarve på trinfor kanter af trappen til Turist Århus.

Århus Kommune har i brevet af 27. september 2005 oplyst at spørgsmålet om markering med kontrastfarve på trappefor kanterne indgår i det omtalte skitseprojekt/forhandlingsoplæg til Kulturarvsstyrelsen.

Jeg har ikke siden hørt noget om denne del af sagen. Jeg beder om oplysning om hvad udtalelsen i Kulturarvsstyrelsen har givet anledning til.

5. Opfølgning

Jeg beder Århus Kommune om at sende de oplysninger mv. som jeg har bedt om direkte til mig.

6. Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til Århus Kommune, Dansk Center for Tilgængelighed, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Kulturarvsstyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef